

केंद्र सरकारच्या WINDS (Weather Information Network Data System) प्रकल्पांतर्गत ग्रामपंचायत स्तरावर स्वयंचलित हवामान केंद्रांची (AWS-Automatic weather station) स्थापना करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: स्वहके-२०२२/प्र.क्र.१६९/१०-आ, (E-९३६६२४)
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक:- २७ जून, २०२५

- संदर्भ:**
- १) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.राकृवि-०६१६/प्र.क्र.७४/राकृवियो कक्ष, दिनांक ०८.०३.२०१७
  - २) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक सीएलएस-२०२२/प्र. क्र.३४९/म-३, दिनांक २७.०३.२०२३
  - ३) केंद्र शासनाच्या कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाचे अ.शा.पत्र क्र.११०१९/०४/ २०१९-Credit-II(Part-II), दिनांक ०१.०९.२०२३
  - ४) केंद्र शासनाच्या कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाचे अ.शा.पत्र क्र.११०१९/०४/ २०१९-Credit-II, दिनांक ०४.०३.२०२४
  - ५) केंद्र शासनाच्या कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाचे पत्र क्र. File no.:E९२५९०२६/७(२)/PMFBY-WINDS/२०२३-MNCFC (९२५९०३), दिनांक २१.०३.२०२४
  - ६) केंद्र शासनाच्या कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाचे पत्र क्र. F no.:९३०१२/१०/२०१६-Credit-II, दिनांक २९.३.२०२५
  - ७) आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र जा. क्र-सां/महावेद्य/कृआ.क्र.७/१९५७०/ २०२४, दिनांक ०२.०८.२०२४
  - ८) आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र जा. क्र कृआ/महावेद्य/ सां-७/५७६५/२०२५ दिनांक १२.०३.२०२५
  - ९) आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र जा. क्र. कृ.आ/महावेद्य/सां-७/७५४३/२०२५, दिनांक २९.०३.२०२५
  - १०) आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र जा. क्र. कृ.आ/महावेद्य/सां-७/७९४४/२०२५, दिनांक ३.०४.२०२५
  - ११) दिनांक १७.०६.२०२५, रोजी आयोजित मा. मंत्रीमंडळ बैठकीचे कार्यवृत्त, दिनांक २४.०६.२०२५

प्रस्तावना :

राज्यातील सर्व गावांमधील हवामान विषयक अचूक माहिती प्राप्त व्हावी, शेतक-यांना हवामानाधारीत कृषि विषयक सल्ला व मार्गदर्शन प्राप्त व्हावे, कृषी हवामान क्षेत्रात संशोधनासाठी तसेच नैसर्गिक आपत्तीच्या अनुषंगाने हवामान विषयक आवश्यक ती माहिती प्राप्त व्हावी, इ. बाबींच्या अनुषंगाने केंद्र शासनाच्या WINDS (Weather Information Network Data System) प्रकल्पांतर्गत राज्यात ग्रामपंचायत स्तरावर स्वयंचलित हवामान केंद्र (AWS -Automatic Weather Station) उभारण्याचे शासनाच्या विचाराधीन आहे.

संदर्भाधीन अनुक्रमांक २ येथील शासन निर्णयान्वये राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधी मधून चक्रीवादळ, दुष्काळ, भूकंप, आग, पूर, त्सुनामी, गारपीट, दरड कोसळणे, बर्फखंड कोसळणे (हिमवर्षाव), ढगफुटी, टोळधाड, थंडीची लाट व कज्याक्याची थंडी या नैसर्गिक आपत्तीमध्ये बाधित होणा-या नागरिकांना मदत अनुज्ञेय आहे. ग्रामपंचायत स्तरावर स्वयंचलित हवामान केंद्रांची उभारणी करण्यात आल्यास चक्रीवादळ, दुष्काळ, आग, पूर, गारपीट, ढगफुटी, थंडीची लाट व कज्याक्याची थंडी इ. नैसर्गिक आपत्तीच्या अनुषंगाने हवामान विषयक माहिती उपलब्ध होण्याच्या अनुषंगाने देखिल ग्राम पंचायत स्तरावर स्वयंचलित हवामान केंद्रांची स्थापना उपयुक्त ठरेल.

स्वयंचलित हवामान केंद्रांद्वारे तापमान, पर्जन्यमान, सापेक्ष आर्द्रता, वा-याचा वेग आणि दिशा या हवामान विषयक घटकांची माहिती प्राप्त होते. सदर घटकांसंदर्भात स्वयंचलित हवामान केंद्रांद्वारे प्राप्त माहितीचा वापर AI प्रणाली तसेच आधुनिक तंत्रज्ञानाद्वारे हवामान विषयक माहितीचे संकलन, विश्लेषण, शेतक-यांना योग्यवेळी मार्गदर्शन इ. बाबींसाठी उपयुक्त ठरेल.

कृषि व पदुम विभागाच्या संदर्भ क्रमांक १ येथील शासन निर्णयान्वये महावेध प्रकल्पांतर्गत राज्यात महसूल मंडळ स्तरावर स्वयंचलित हवामान केंद्राची उभारणी करण्यात आली आहे. सदर हवामान केंद्रांद्वारे प्राप्त होणारी माहिती ही ज्या ठिकाणी हवामान केंद्र स्थापन आहे अशा विवक्षित स्थानी असणा-या हवामान परिस्थितीसंदर्भातील असते. हवामान केंद्र स्थापन असणा-या ठिकाणी हवामान परिस्थिती ही महसूल मंडळामध्ये समाविष्ट असणा-या इतर गावांच्या स्थानिक हवामान परिस्थितीपेक्षा भिन्न असण्याची मोठ्या प्रमाणावर शक्यता असते. ग्रामपंचायत स्तरावर स्वयंचलित हवामान केंद्रांची स्थापना केल्यास हवामान विषयक ग्रामपंचायत निहाय विशिष्ट माहिती प्राप्त होईल.

सद्यःस्थितीत राज्यात महावेध प्रकल्पांतर्गत महसूल मंडळ स्तरावर यापूर्वीच स्वयंचलित हवामान केंद्र स्थापित असल्याने महसूल मंडळे वगळून उर्वरीत ग्रामपंचायत स्तरावर स्वयंचलित हवामान केंद्र (AWS) स्थापन करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन आहे. यासंदर्भात खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय:

राज्यात महावेध प्रकल्पांतर्गत महसूल मंडळ स्तरावर यापूर्वीच स्वयंचलित हवामान केंद्र स्थापित आहेत. ज्या ग्रामपंचायतींच्या हड्डीमध्ये महसूल मंडळ स्तरावर स्वयंचलित हवामान केंद्रे स्थापित आहेत, त्या ग्रामपंचायती वगळून उर्वरीत ग्रामपंचायतस्तरावर केंद्र सरकारच्या WINDS (Weather Information Network Data System) प्रकल्पांतर्गत स्वयंचलित हवामान केंद्रांची (AWS-Automatic Weather Station) उभारणी करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. केंद्र शासनाचे WINDS MANUAL, २०२३ अनुसार WINDS प्रकल्पांतर्गत स्वयंचलित हवामान केंद्र उभारण्यासंदर्भातील कार्यपद्धती खालीलप्रमाणे असेल.

- I. WINDS प्रकल्प राबविणेकरीता केंद्र शासनाकडून दिनांक २१.०३.२०२४ च्या पत्रान्वये तांत्रिक बाबींच्या आधारे पुढीलप्रमाणे ५ WINDS Implementation Partner (WIP) ची निवड करण्यात आलेली आहे. यांमधून ग्रामपंचायत स्तरावर स्वयंचलित हवामान केंद्रांची उभारणी करण्यासाठी WIP ची निवड करण्यात यावी. त्याकरीता स्वतंत्रपणे निविदा प्रक्रिया राबविण्यात येईल.
  १. Azista Industries Pvt.Ltd. Ahmedabad.
  २. National Commodities Management Services Ltd., Hyderabad

३. Ingen Technologies Pvt.Ltd. Kanpur.

४. Skymet Weather Services Pvt.Ltd., Noida, U.P.

५. Obel Systems Pvt.Ltd. Secunderabad.

- II. केंद्र शासनाच्या WINDS समितीने Empanelled केलेल्या यंत्रणांमधून Financial Bid द्वारे WINDS Implementation Partner (WIP) ची निवड करण्यात येईल.
- III. सदर प्रकल्पासाठी WINDS Implementation Partner (WIP) ची निवड आणि त्यासाठी निविदा प्रक्रीया राबविणे आणि करार करणे इ. बाबींकरीता कार्यवाही करण्याकरीता आयुक्त (कृषि) यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. सदर कराराचा कालावधी ५ वर्ष असेल. केंद्र शासनाकडून सदरील कार्यक्रम पुढे चालू राहिल्यास पुढील कालावधीसाठी फेर निविदेच्या कार्यवाहीसाठी आयुक्त (कृषि) यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.
- IV. राज्याचा भौगोलिक आकार आणि महसूली विभाग विचारात घेऊन स्वयंचलित हवामान उभारणीमध्ये सुसुत्रता आणि संनियत्रण या दृष्टीने आणि सर्व विभागांतील ग्रामपंचायतींस्तरावर कालमर्यादेत स्वयंचलित हवामान केंद्रांची उभारणी व्हावी यासाठी प्रत्येकी दोन/ तीन महसूली विभागांकरीता एक WIP याप्रमाणे सर्व महसूली विभागांकरीता WIP ची निवड करण्यात येईल.
- V. कार्यरिंभ आदेश दिल्यानंतर एका महिन्याच्या आत स्वयंचलित हवामान केंद्र (AWS) स्थापन करण्यासाठी WINDS Implementing Partner (WIP) ला जागा उपलब्ध करून देण्यात येईल.
- VI. स्वयंचलित हवामान केंद्र (AWS) यांसाठी WINDS Local Guardian (WLG) म्हणून संबंधित ग्रामपंचायतीच्या कर्मचाऱ्याचे नामनिर्देशन करण्यात येईल. WLG यांनी स्वयंचलित हवामान केंद्रांची उभारणी, यंत्रांचे कॅलिब्रेशन, कार्यान्वयन, देखभाल- दुरुस्ती यावेळी स्वयंचलित हवामान केंद्रांच्या ठिकाणी उपस्थित राहणे आवश्यक आहे. तसेच त्यांनी स्वयंचलित हवामान केंद्रांची नियमित तपासणी करणे, यंत्रामध्ये काही बिघाड किंवा नुकस्न असल्यास त्वरीत संबंधित WIP किंवा संबंधित अधिका-यांना कळविणे आवश्यक आहे.
- VII. सर्व स्वयंचलित हवामान केंद्रांची नियमित देखभाल व दुरुस्ती आणि नादुरुस्त अथवा चोरी झालेल्या उपकरणांची बदली करावयाची जबाबदारी WINDS Implementing Partner (WIP) ची असेल.
- VIII. स्वयंचलित हवामान केंद्रासंदर्भात तांत्रिक निकष आणि मानके (Technical Specification) WINDS MANUAL, २०२३ अनुसार असतील.
- IX. WINDS अंतर्गत स्वयंचलित हवामान केंद्राद्वारे रेकॉर्ड केलेल्या हवामान डेटाची होस्टिंग, व्यवस्थापन, प्रक्रिया, संचयन आणि प्रसार यासाठी WINDS पोर्टल हे केंद्र शासनाकडून विकसित करण्यात आलेले असून ते केंद्र शासनाच्या अखत्यारीत आहे. WINDS अंतर्गत स्वयंचलित हवामान केंद्रामधून प्राप्त होणारा डेटा थेट WINDS पोर्टलवर पाठिवला जाईल.
- X. स्वयंचलित हवामान केंद्राद्वारे प्राप्त होणाऱ्या डेटाच्या गुणवत्ता नियंत्रण आणि गुणवत्ता हमी साठी केंद्र शासनाच्या WINDS समिती Quality Assurance Partner (QAP) ची निवड करणार आहे. QAPs द्वारे केल्या जाणाऱ्या audit/inspection करीता येणारा खर्च प्रधानमंत्री पीक विमा योजनेंतर्गत (PMFBY) स्थापन केलेल्या FIAT (Fund for Innovation and Technology) निधी मधून केंद्र शासन स्तरावरून दिला जाईल.
- XI. हवामान data recording वेळ सकाळी ०८:३०:०१ ते सकाळी ८:३०:०० असेल.
- XII. (आजचा डेटा = काल सकाळी ०८:३०:०१ पासून सुरु ते आज सकाळी ०८:३०:०० पर्यंत).
- XIII. डेटाचा दर तासाभराचा सारांश पोर्टलवर प्रसारित केला जाईल.
- XIV. वरीलप्रमाणे तसेच आवश्यकतेनुसार WINDS MANUAL, २०२३ अनुसार सदर प्रकल्पासाठी सविस्तर कार्यपद्धती निश्चित करणे, मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करणे, अटी व शर्ती निश्चित करणे इ. साठी आयुक्त कृषि यांना प्राधिकृत करण्यात येईल.

३. स्वयंचलित हवामान केंद्र (AWS) करीता जागा निश्चिती निकष पुढीलप्रमाणे असतील :-

- I. स्वयंचलित हवामान केंद्र स्थापन करण्याकरिता जागेचे मापदंड WINDS MANUAL, २०२३ अनुसार असतील.
- II. सर्वसाधारणपणे स्वयंचलित हवामान केंद्र (AWS) उभारणी करीता ५ मीटर x ७ मीटर जागा उपलब्ध करून द्यावयाची आहे. जागेची अनुपलब्धता असल्यास/ विशेषता: डोंगराळ भागात ५ मीटर x ५ मीटर जागा उपलब्ध करून द्यावयाची आहे. AWS मधील तापमान व आद्रता सेन्सर जमिनीपासून १.२५ मी - २ मी उंचीवर स्थापित केले जावेत व वाच्याचा सेन्सर जमिनीपासून ३ मी उंचीवर स्थापित केला जावा.
- III. स्वयंचलित हवामान केंद्र स्थापन करण्याकरिता ची जागा ही आजूबाजूचे संभाव्य अडथळे म्हणजे उंच झाडे, इमारत असल्यास त्या अडथळ्याच्या उंचीपेक्षा जास्त अंतरावर हे हवामान केंद्र स्थापन करणे आवश्यक आहे.
- IV. महसूल विभाग, शासन निर्णय क्र. जमीन - २०१५/प्र.क्र.४५/ज-१, दिनांक १ जून, २०१५ नुसार WINDS प्रकल्पांतर्गत ग्रामपंचायतीमध्ये स्वयंचलित हवामान केंद्र उभारण्यासाठी संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांकडून तांत्रिक निकषानुसार योग्य शासकीय जागा उपलब्ध करून देण्यात येईल. तांत्रिक निकषानुसार योग्य जागा उपलब्ध न झाल्यास जिल्हाधिका-यांनी खाजगी जमिन भाडे करारावर WINDS Implementing Partner (WIP) ला उपलब्ध करून द्यावी. स्वयंचलित हवामान केंद्र उभारण्यासाठी जागा उपलब्ध झाल्यावर सदर जागांचा ताबा WINDS Implementing Partner (WIP) ला द्यावा. सदर जागांची मालकी (Title) शासनाची राहील. तथापि, स्वयंचलित हवामान केंद्र उभारणीसाठी सदर जागांचा ताबा प्रकल्प कालावधीत WINDS Implementing Partner (WIP) यांना देण्यात येईल.
- V. कार्यारंभ आदेश दिल्यापासून एक महिन्याच्या आत स्वयंचलित हवामान केंद्र स्थापन करण्यासाठी WINDS Implementing Partner (WIP) ला जिल्हाधिका-यांमार्फत जागा उपलब्ध करून देण्यात येईल.
- VI. जागा उपलब्ध करून दिल्यानंतर त्याठिकाणी तीन महिन्यांच्या कालावधीत स्वयंचलित हवामान केंद्र उभारणी करून सुरक्षीतपणे कार्यान्वित करण्याची जबाबदारी संबंधित WINDS Implementation Partner ची असेल.
- VII. नमूद कालावधीमध्ये स्वयंचलित हवामान केंद्रांची उभारणी आणि त्यांचे सुरक्षीतपणे कार्यान्वयन न झाल्यास WINDS MANUAL, २०२३ अनुसार WINDS Implementing Partner (WIP) यांचेकडून दंडवसूली करण्यात येईल.

४. WINDS प्रकल्पांतर्गत प्रकल्प सनियंत्रण समितीची रचना पुढीलप्रमाणे असेल :-

अ.क्र.	पदनाम	पद
१.	अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग विभाग, मंत्रालय, मुंबई	अध्यक्ष
२.	अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (महसूल), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय मुंबई मंत्रालय, मुंबई	सदस्य

अ.क्र.	पदनाम	पद
३.	अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (मदत व पुनर्वसन), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय मुंबई मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
४.	अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, ग्रामविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
५.	आयुक्त, कृषि	सदस्य
६.	सह सचिव/उप सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
७.	सह सचिव/उप सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
८.	सह सचिव/उप सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.	सदस्य
९.	Head & Scientist-G, IMD पुणे	सदस्य
१०.	प्रमुख, हवामान शास्त्र विभाग, सर्व कृषि विद्यापीठे, महाराष्ट्र राज्य	सदस्य
११.	संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, पुणे	सदस्य सचिव

संनियंत्रण समितीची कार्यकक्षा पुढीलप्रमाणे राहील:-

- I. क्षेत्रिय स्तरावर अंमलबजावणीसाठी मार्गदर्शन व संनियंत्रण करणे.
- II. योजनेच्या अंमलबजावणीचा व कामकाजाचा आढावा घेणे.

५. WINDS प्रकल्प- जिल्हास्तरीय अंमलबजावणी समिती

अ. क्र.	अधिका-राचे नाव	समितीतील पदनाम
१	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२	उप विभागीय अधिकारी (सर्व)	सदस्य
३	मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हापरिषद	सदस्य
४	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	सदस्य सचिव
५	इतर निमंत्रित सदस्य	सदस्य

जिल्हास्तरीय अंमल बजावणी समितीची कार्यकक्षा पुढीलप्रमाणे असेल: -

- I. जिल्हातील सर्व ग्रामपंचायतींमध्ये स्वयंचलित हवामान केंद्र (AWS) बसविण्यासाठी सुयोग्य जागा निवडीबाबत कार्यवाही करणे
- II. जिल्ह्यातील सर्व स्वयंचलित हवामान केंद्रे सुरक्षित पणे सुरु राहतील आणि त्यांची देखभाल याबाबत आढावा घेणे

६. WINDS प्रकल्प- तालुकास्तरीय अंमलबजावणी समिती

अ. क्र.	अधिका-राचे नाव	समितीतील पदनाम
१	तहसिलदार	अध्यक्ष
२	तालुका कृषि अधिकारी	सदस्य सचिव
३	गट विकास अधिकारी	सदस्य
४	इतर निमंत्रित सदस्य	सदस्य

तालुकास्तरीय अंमल बजावणी समितीची कार्यकक्षा पुढीलप्रमाणे असेल:-

- I. तालुक्यातील सर्व ग्रामपंचायतींमध्ये स्वयंचलित हवामान केंद्र (AWS) बसविण्यासाठी सुयोग्य जागा निवडीबाबत कार्यवाही करणे
- II. सर्व स्वयंचलित हवामान केंद्रे सुरक्षीत पणे सुरु राहतील आणि त्यांची देखभाल याबाबत आढावा घेणे

७. योजनेचा नोडल विभाग आणि यंत्रणा:-

- I. कृषि विभाग सदर योजनेसाठी नोडल विभाग असेल.
- II. आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे सदर प्रकल्पासाठी नोडल अधिकारी असतील. WINDS MANUAL, २०२३ अनुसार सदर प्रकल्पासाठी कार्यपद्धती निश्चित करणे, मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करणे, अटी व शर्ती निश्चित करणे यांसाठी आयुक्त कृषि यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

८. WINDS प्रकल्पांतर्गत उभारणी करण्यात आलेल्या AWS संदर्भात तक्रार निवारण स्तर पुढीलप्रमाणे असतील:-

- I. प्रथम स्तर -कृषि विभागाच्या तालुकास्तरीय अधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती
  - II. द्वितीय स्तर -कृषि विभागाच्याचा जिल्हास्तरीय अधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती
  - III. तृतीय स्तर -आयुक्त (कृषि) यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती
  - IV. चतुर्थ स्तर- केंद्रस्तरीय WINDS समिती.
- तृतीय स्तरापर्यंतच्या तक्रार निवारण समित्या आयुक्त कृषि यांच्यामार्फत गठित करण्यात येतील.

९. ग्राम पंचायत स्तरावर स्वयंचलित हवामान केंद्रांची स्थापना करण्यासाठी येणारा आर्थिक भार.

- I. WINDS प्रकल्पाच्या मूळ मार्गदर्शक सूचनांनुसार तालुका स्तरावर स्वयंचलित हवामान केंद्र आणि ग्राम पंचायत स्तरावर स्वयंचलित पर्जन्यमापक (९० % पर्जन्यमापक तापमान सेन्सर्सह) स्थापन करण्याची तरतूद आहे. त्यासाठी अंमलबजावणीचा खर्च केंद्र आणि राज्य शासनामध्ये खालीलप्रमाणे असणार आहे :-

प्रथम वर्ष (२०२५-२६)	द्वितीय वर्ष (२०२७-२८)	तृतीय वर्ष (२०२८-२९)	चौथ्या वर्षापासून पुढे (२०२८ पासून पुढे)
८०:२०	६०:४०	५०:५०	५०:५०

- II. केंद्र शासनाच्या संदर्भ क्र. ६ येथील पत्रानुसार WINDS प्रकल्पांच्या मूळ मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे ग्राम पंचायत स्तरावर स्वयंचलित पर्जन्यमापक स्थापित केल्यास देय असणारा मासिक डेटाचा खर्चपैकी वरील तक्त्यामध्ये नमूद केल्यानुसार किंवा त्या वर्षाच्या अनुज्ञेयतेप्रमाणे केंद्र शासनाच्या हिस्सा केंद्र शासनाद्वारे देण्यात येईल. तसेच राज्य शासनाद्वारे अनुज्ञेय समरूप हिस्सा आणि ग्राम पंचायत स्तरावर स्वयंचलित हवामान केंद्र उभारण्यासाठीचा अतिरिक्त खर्च राज्य शासनाद्वारे करण्यात येईल.
- III. सदर प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक असणारा राज्य शासनाच्या हिस्स्याचा निधी व अतिरिक्त निधी राज्य आपत्ती सौम्यिकरण निधी (SDMF) मधून उपलब्ध करून देण्यात येईल.

- IV. सदर प्रकल्पाच्या केंद्र आणि राज्य शासनाच्या हिस्स्यासाठी स्वतंत्र लेखाशिर्ष निर्माण करण्यात येईल.
- V. WINDS MANUAL, २०२३ अन्वये मार्गदर्शक सूचनांनुसार WINDS Implementing Partner (WIP) ला निधी उपलब्ध करून देण्यात येईल.
- VI. पाच वर्षांच्या निविदा कालावधीमध्ये स्वयंचलित हवामान केंद्राच्या खर्चासाठी लागणाऱ्या रकमेच्या २०% आगाऊ रक्कम WINDS Implementing Partner (WIP) यांना पहिल्या हप्त्याच्या स्वरूपात देण्यात येईल.
१०. सदर शासन निर्णय सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. अनौ.सं.क्र.२५३/२०२५/व्यय-१, दिनांक २७.०६.२०२४ अन्वये प्राप्त अभिप्रायांनुसार तसेच संदर्भ क्र. ११ येथील मा. मंत्रीमंडळाने दिलेल्या मान्यतेच्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यात येत आहे.

११. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०६२७१८५८०६२०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(संतोष कराड)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव
३. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
४. मा. मंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव
५. मा. विरोधीपक्षनेता, विधान परिषद/विधानसभा, विधानमंडळ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
६. मा.मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक
७. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. अपर मुख्य सचिव (महसूल व वन), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १०.अपर मुख्य सचिव (मदत व पुनर्वसन), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ११.प्रधान सचिव, ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२.प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३. संचालक लेखा व कोषागारे, मुंबई
१४. सर्व विभागीय आयुक्त,
- १५.आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १६.अधिदान व लेखा अधिकारी, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई
- १७.निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई
- १८.महालेखापाल (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई /नागपूर
१९. भारतीय हवामानशास्त्र विभाग, पुणे
२०. सर्व जिल्हाधिकारी
२१. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी

२२. सह सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२३. उप सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२४. उप सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२५. उप सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२६. संचालक (फलोत्पादन), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२७. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२८. मुख्य सांख्यिक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२९. सर्व विभागीय कृषि सह संचालक, महाराष्ट्र राज्य
३०. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
३१. संचालक, महाराष्ट्र सुदूर संवेदन उपयोजन केंद्र (MRSAC), नागपूर
३२. प्रमुख, हवामान शास्त्र विभाग, सर्व कृषि विद्यापीठे, महाराष्ट्र राज्य
३३. सर्व ग्राम विकास अधिकारी, ग्रामपंचायत
३४. निवडनस्ती -१० ओ.

*****